

**PRVI KONGRES
HRVATSKIH ZNANSTVENIKA
IZ DOMOVINE I INOZEMSTVA**
Zagreb - Vukovar, 15. - 19. studenoga 2004.

Znanstvenici okupljeni na Prvome kongresu hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva u glavnome gradu Zagrebu i u gradu Vukovaru, koji je svojim stradanjem postao simbol hrvatske borbe za slobodu,

svjesni izazova današnjega trenutka kada Republika Hrvatska kao slobodna i demokratska država stupa prema članstvu u Europskoj uniji,

i svjesni uloge koju u tome imaju znanost i obrazovanje,

smatrajući da se Hrvatska može ekonomski, kulturno i politički razvijati uz puno uvažavanje ljudskih sloboda, vladavine prava, afirmaciju znanja i obrazovanja,

polazeći od odgovornosti koju znanstvenici imaju za razvoj Republike Hrvatske, mi, hrvatski znanstvenici iz domovine i inozemstva, donosimo sljedeću

Deklaraciju

- Svrha je Kongresa hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva, koji je organiziralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, a kojemu smo se odazvali iz svih krajeva svijeta,*
 - da na njemu potvrdimo i posvjedočimo svoje uvjerenje da je od svih ulaganja u razvoj neke zemlje, a tako i naše domovine Hrvatske, najvrednije i najisplativije ulaganje u ljude, posebice mlade ljude, i to osobito ulaganje u obrazovanje i znanje,*
 - te da pokažemo svojom prisutnošću koliko je Hrvatska dala svijetu, obrazujući svoje znanstvenike koji su potom stjecajem okolnosti otišli u svijet u potrazi za prihvatljivim uvjetima rada, te da taj "odljev mozgova" koji je istovremeno jedna od najvećih opasnosti za zemlje poput Hrvatske i jedan od najvećih darova koje neka zemlja može dati svijetu, pretvorimo od bolesti u lijek za domovinu, i da svojom suradnjom, mi hrvatski znanstvenici iz svijeta i iz domovine, pomognemo da svijet Hrvatskoj za taj dar uzvрати jednakim darom potpore, stručne i materijalne, u razvoju znanosti u Hrvatskoj i u cjelovitom razvoju zemlje, za koji je ulaganje u ljude i u obrazovanje najpresudniji preduvjet.*
- Razvoj i bogatstvo neke zemlje temelje se na razvoju slobode, demokracije s jedne strane, a gospodarstva i tehnologije s druge strane. Ni jedno od toga nije zamislivo bez znanja i znanosti. Današnji se vrtoglavi razvoj tehnologije zasniva na znanosti, a što je preduvjet uspješnog*

gospodarstva. Tu je uloga prirodnih, medicinskih, tehničkih i informacijskih znanosti u temelju svakoga suvremenog gospodarstva. Ali se ni bez društvenih i humanističkih znanosti ne može ustrojiti suvremeno društvo, a još manje čuvati i razvijati kulturni identitet i suvremene civilizacijske i kulturne tekovine.

Politička odgovornost mora počivati na suverenitetu naroda i građana, koji je izražavaju kroz svoje ustanove političkoga sustava, i ne može je u demokraciji zamijeniti ekspertiza znanstvenika. Volja građana i njihovih zastupnika treba počivati na dobroj obaviještenosti o mogućnostima rješavanja problema suvremenoga svijeta, a tu znanost ima ogromnu savjetodavnu ulogu. Iako je snažno povezivanje znanosti s gospodarstvom preduvjet i gospodarskoga i znanstvenoga razvoja, znanost ne smije samo služiti gospodarstvu, nego mora čuvati i svoju autonomiju, jer su gotovo sva velika otkrića sprva služila spoznaji, a tek potom nalazila svoju bogatu i korisnu primjenu.

3. Svjesni toga, i svjesni razvojnih potreba Republike Hrvatske i potrebe njena brza razvoja i dostizanja standarda razvijenoga svijeta, pozivamo

institucije Republike Hrvatske:

- Hrvatski sabor, izabran slobodnom voljom hrvatskih građana, da svojim zakonima omogući što bolju i plodniju suradnju hrvatskih znanstvenika iz svijeta i znanstvenika iz Hrvatske, kao i razvoj svake druge korisne međunarodne znanstvene suradnje, koju želimo poticati,
- Vladu Republike Hrvatske da ukloni sve prepreke toj suradnji i da stvara što povoljnije materijalne i druge uvjete za ostvarivanje znanstvene, a i svekolike druge suradnje domovinske i iseljene Hrvatske,
- sva ministarstva da odrede osobe kojima se mogu obraćati znanstvenici iz inozemstva i domovine, kao i za to kvalificirani građani s prijedlozima za međunarodnu znanstvenu i srodnu suradnju, te da se otvore računalne mrežne stranice za raspravu o takvoj suradnji;

hrvatske znanstvenike u inozemstvu

- da potiču i razvijaju suradnju s domovinom Hrvatskom i sa znanstvenicima u njoj, da predlažu zajedničke međunarodne znanstvene i razvojne projekte, da traže mogućnosti financijske potpore u svijetu takvim projektima, i pomažu u školovanju mladih znanstvenika iz Hrvatske u svijetu,
- da šire obaviještenost o Hrvatskoj u svijetu, zalažu se za suradnju s njom i rade na afirmaciji njene kulture i identiteta u svijesti javnosti i kulturnih sredina u kojima žive,
- da u svoje projekte uključuju znanstvenike u domovini, podupiru stipendiranje naših mladih znanstvenika za studij u inozemstvu, da sudjeluju u domaćim projektima i nastavi u Hrvatskoj kao i u recenziranju sveučilišnih programa i znanstvenih projekata i radova,
- da pozivaju znanstvenike iz Hrvatske i da dolaze u Hrvatsku na pozive za stručnu, znanstvenu i obrazovnu suradnju;

hrvatske znanstvenike u domovini

- *da predano rade na razvoju svojih znanosti i na širenju međunarodne suradnje s hrvatskim znanstvenicima u svijetu u sklopu svekolike međunarodne suradnje u znanosti koja pridonosi dosezanju najviših svjetskih standarda, te razvoju hrvatskoga društva i gospodarstva,*
 - *da promišljeno razvijaju, u suradnji s hrvatskim znanstvenicima u inozemstvu, strategiju afirmacije hrvatske kulture, jezika i identiteta u svijetu i obavješćivanja inozemne i svjetske javnosti o Hrvatskoj, uključujući se svojim znanstvenim radom u tokove svjetske znanosti i mrežu međunarodne suradnje na takav način koji će njima služiti na čast, Hrvatskoj biti na korist, a razvoju znanosti na službu.*
4. *Djelovanje znanstvenika treba vrednovati prema najvišim znanstvenim kriterijima, uvažavajući specifičnosti pojedinih znanstvenih područja, posebice nacionalnih disciplina, kao i prema etičkim načelima. Naše djelovanje počiva na autonomiji znanstvenih organizacija i samih znanstvenika, usmjereno na afirmaciju tolerancije, nediskriminacije, razvoj ljudskih prava i sloboda te vrijednosti demokratskog pluralističkog društva.*
5. *Razmišljamo o oblicima razvoja suradnje među hrvatskim znanstvenicima u domovini i inozemstvu, kao što su:*
- *potpora Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj RH koju treba podupirati gospodarstvo, i koja, uz ostalo, treba osigurati stipendije mladim hrvatskim znanstvenicima za studij u inozemstvu i potpomagati projekte koji se rade u suradnji s inozemnim partnerima,*
 - *osnivanje burze međunarodne suradnje na kojoj će se nuditi ali i tražiti znanstvena suradnja na svim vrstama znanstvenih projekata,*
 - *organiziranje informacijske mreže o mogućnostima međunarodne suradnje hrvatske znanosti sa svijetom,*
 - *razvoj institucija za afirmaciju hrvatske kulture, osobito znanosti i umjetnosti u svijetu,*
 - *širenje mreže lektorata, katedara za kroatistiku, hrvatskih studija u svijetu,*
 - *razvoj strategije suradnje na afirmaciji hrvatske kulture i identiteta u svim područjima humanističkih i drugih odgovarajućih znanosti.*

Mi se obavezujemo da ćemo ulagati trajne napore u takvu suradnju, razvoj znanosti u Hrvatskoj i u cjelokupni razvoj moderne, demokratske, europske i međunarodno afirmirane Hrvatske koja će svojom kulturom, znanošću i blagostanjem ravnopravno i kreativno sudjelovati u životu i napretku svjetske zajednice.

Prirodne znanosti

Prof. dr. sc. Davor Pavuna

Akademik Vladimir Paar

Tehničke znanosti

Prof. dr. sc. Ivica Crnković

Prof. dr. sc. Darko Stipaničev

Biomedicina i zdravstvo

Prof. dr. sc. Željko Bošnjak

Akademik Daniel Rukavina

Društvene znanosti

Prof. dr. sc. Stjepan G. Meštrović

Prof. dr. sc. Ivo Josipović

Humanističke znanosti

Prof. dr. sc. Vladimir Goss

Akademik Mislav Ježić

Biotehničke znanosti

Prof. dr. sc. Stanimir Vuk-Pavlović

Akademik Slavko Matić

Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Akademik Milan Moguš

Predsjednica Rektorskog zbora

Prof. dr. sc. dr. h. c. Gordana Kralik

*Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske
i ministar zdravstva i socijalne skrbi*

*Ministar znanosti, obrazovanja
i športa*

Prof. dr. sc. Andrija Hebrang

Doc. dr. sc. Dragan Primorac

U Vukovaru, 18. studenoga 2004. godine